

УДК 338.432 (477)

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНА НАПРАВЛЕНІСТЬ РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ**

**СОЦИАЛЬНО-ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ РАЗВИТИЯ
АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАИНЫ**

**SOCIAL-AND-ECOLOGICAL ORIENTATION OF DEVELOPMENT OF
AGRARIAN SECTOR OF UKRAINE**

Анотація. У статті розглянуто соціально-економічний та екологічний розвиток України на прикладі аграрного сектору. Встановлено основні проблеми та шляхи щодо досягнення зрівноваженого розвитку даних аспектів в державі.

Аннотация. В статье рассмотрено социально-экономическое и экологическое развитие Украины на примере аграрного сектора. Установлены основные проблемы и пути относительно достижения уравновешенного развития данных аспектов в государстве.

Annotation. In the article socio-economic and ecological development of Ukraine is considered on an example agrarian to the sector. Basic problems and ways are set in relation to achievement of the balanced development of these aspects in the state.

Ключові слова: зрівноважений розвиток, екологічні аспекти, соціальні аспекти, економічні аспекти, аграрний сектор, інвестиції.

Ключевые слова: уравновешенное развитие, экологические аспекты, социальные аспекты, экономические аспекты, аграрный сектор, инвестиции.

Keywords: the balanced development, ecological aspects, social aspects, economic aspects, agrarian sector, investments.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток сучасної індустріальної цивілізації призвело до планетарної кризи та до проблем ефективного розвитку, що охоплюють різноманітні аспекти людського життя. Усвідомлюючи загрози безпеки життя людини, які можуть виникнути у майбутньому не дотримуючись основних принципів життєдіяльності, в світі виникла необхідність щодо розробки нових підходів соціально-економічного, екологічного розвитку. Одним з таких підходів може стати перехід на шлях зрівноваженого, або всебічно збалансованого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вивчення різних аспектів зрівноваженого розвитку здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, а саме: Л. Грицина, О. Зеленко, Ф. Котлер, В. В. Трофимова, П. Самуельсон та інші. Слід зауважити, що у науковій літературі немає єдиного підходу щодо основних засад досягнення збалансованості в економічному, соціальному та екологічному аспектах.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування та узагальнення основних аспектів соціально-економічного та екологічного розвитку в Україні на прикладі аграрного сектора.

Виклад основного матеріалу. Стан сучасного українського суспільства характеризується великою кількістю різноманітних проблем, велика кількість яких вимагають невідкладного вирішення. Всі ці проблеми тісно взаємопов'язані, і тому вирішувати їх необхідно комплексно. Для переходу на шлях до зрівноваженого розвитку кожна держава має розробляти власну програму дій, з урахуванням власних, існуючих в даний період, тенденцій у соціальній, економічній та екологічній сфері.

Так, в Україні розроблено ряд нормативних документів, що регулюють взаємовідносини між даними сферами. Верховною Радою України 21 грудня 2010 року прийнято Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (далі – Стратегія). Стратегія є важливим політичним документом, що визначений пріоритетним заходом діяльності з реалізації завдань Програми економічних реформ Президента України на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», з питань співробітництва між Україною та ЄС і є важливою передумовою підписання Угоди «Про асоціацію між Україною та ЄС».

Прийняття вказаної Стратегії зробило можливим підписання Угоди між Урядом України та ЄС про фінансування програми: «Підтримка реалізації Стратегії національної екологічної політики України», відповідно до якої буде забезпечено протягом 2011 – 2013 років надання бюджетної підтримки

ЄС природоохоронному сектору України в розмірі 35 млн євро. Безумовно, окрім вказаних коштів ЄС, Україна виділить власні фінансові ресурси на реалізацію Стратегію, зокрема, це кошти Державного бюджету України (загального фонду), кошти Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, а також кошти місцевих бюджетів та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

Державна політика реалізується через вплив держави на галузі (сектори) економіки країни. Такий вплив реалізується із застосуванням методів:

- політичних (екологічна політика);
- економічних (фінансово-кредитна політика);
- законодавчих (законодавче регулювання);
- регуляторних (регулювання через нормативні акти, державні стандарти тощо) [3].

Щодо аграрного бізнесу, то протягом останніх років спостерігається стрімке зростання виробництва валової продукції сільського господарства. Як зазначає міністр аграрної політики і продовольства України М. Присяжнюк: «Частка АПК у валовому продукті України на сьогодні вже складає 11% і внески податків і зборів до зведеного бюджету від підприємств галузі минулого року склали 42 млрд грн».

На сьогодні розроблена державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки, яка дозволить комплексно підійти до вирішення основних питань в аграрному секторі. Основними завданнями, визначеними Програмою є підтримка національного виробника, технічне переоснащення сільського господарства, поліпшення інвестиційного клімату та розвиток міжнародного співробітництва. Для реалізації цих завдань передбачено ряд інвестиційних проектів в галузі тваринництва, сільгоспмашинобудування тощо. Загалом, завдяки програмі, планується збільшити прямі іноземні інвестиції в АПК.

Завдяки виконанню цих завдань буде підтримано повне забезпечення продовольчої безпеки держави. Виробництво валової продукції сільського господарства збільшиться у 2014 року до 260 мільярдів гривень, обсяг експорту сільгосппродукції досягне 22 мільярдів доларів на рік. Це сприятиме збільшенню надходжень до зведеного бюджету до 48 мільярдів гривень [2].

У межах програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки розроблено і впроваджено механізм заохочення працевлаштування молоді в сільській місцевості. Щороку кількість молодих фахівців, які погодилися працювати на селі, має бути не менш як 2,5 тисяч. При цьому, вже з другого півріччя повинна діяти система надання ваучерів на перенавчання громадянам України віком до 45 років з метою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці, а також система консультаційної підтримки громадян, які прагнуть займатися підприємницькою діяльністю [1].

Українському агропромисловому комплексу вдалося зберегти інвестиційну привабливість, про що свідчить статистика прямих іноземних інвестицій в сільське, лісове і рибне господарства. Зокрема, за станом на 1 квітня 2013 року в ці галузі було інвестовано 773,8 млн. долл. США, що на 45,1 млн. долл. США (6,2%) більше, ніж на 1 січня 2013.

Частка інвестицій в сільське, лісове і рибне господарства в структурі загального іноземного капіталу в економіку країни збільшилася з 1,3% до 1,4%. Основним інвестором є Кіпр з показником в 354,3 млн долл. США. Його частка інвестицій в порівнянні з минулим роком також виросла на 40,1 млн долл. США або 12,76%. В порівнянні з минулим роком (1 квітня 2012 року), інвестиції в аграрну сферу збільшилися на 17,1 млн долл. США або 2,3%.

Український аграрний сектор може залучити не менше половини загального об'єму іноземних інвестицій, які надійдуть в країну до кінця 2013

року, тому саме аграрна галузь залишається однією з ключових в економіці країни.

З екологічної точки зору, на сьогодні важлива увага приділяється в сільському господарстві – органічним продуктам. Українські підприємства харчової промисловості починають приділяти все більше уваги якості та безпечності продукції, яку випускають. Так, на більшості потужних вітчизняних підприємств (33,8% від загальної їх кількості) вже впроваджені міжнародні системи управління безпечністю продукції. Це дає змогу не тільки забезпечити українського споживача високоякісною продукцією, а й вийти на зовнішні ринки. А оскільки вимоги до харчової продукції в багатьох країнах світу дуже високі, кількість вітчизняних підприємств, які вже використовують системи контролю безпечності та якості, постійно зростає.

Але не можна виробляти екологічно-чисту продукцію на підприємстві, коли навкруги існує бідність, особливо на селі, та слабо розвинена інфраструктура. Тому перехід на екологічно-чисту продукцію змушує змінювати середовище навкруги. В першу чергу – це розробка програм соціального розвитку села в кожній місцевості. В результаті, саме виробництво буде відповідати європейському рівню.

Висновки. Для успішної реалізації ідей та вирішення проблем еколого-, соціально-економічного розвитку в Україні необхідно наступне:

- змінити пріоритети при розробці економіко-екологічної, соціальної сільськогосподарської політики, створивши сприятливий інвестиційний клімат – залучати внутрішні та зовнішні інвестиції, особливо в аграрну сферу як одну із ключових в державі;
- вдосконалити нормативну базу, необхідно створити відповідні нормативно-правові умови для зрівноваженого розвитку, особливо на регіональному рівні;
- вдосконалити розвиток місцевого самоврядування, що стосується основних проблем зрівноваженого розвитку територій, особливо сільських та інших.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. : Національний план дій на 2013 рік затверджений указом Президента України. — №128 станом на 12 березня 2013 року.

1. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://tyzhden.ua>

2. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року : Методичні рекомендації щодо включення положень Закону України та Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011 – 2015 роки до програм розвитку галузей (секторів) економіки та регіонів, Київ, 2011 - 2012 рік. — 74 с.

*Лункіна Тетяна Іванівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів,
Миколаївський національний аграрний університет
Кафедра фінансів
вул. Паризької Комуни 9,
м. Миколаїв 54020
тел. 0679636126
ел.адреса: lunkina_tanya@mail.ru*